

Avesta Whiskysällskaps provning nr 17 2006-09-02

Sammanfattning

Text: Arne Hellberg. Foto: Arne Hellberg

Föreningens första provning för höstsäsongen genomfördes på Restaurang Kungsgatan 4 i Avesta. Temat för kvällen var 18-årig whisky och föreläsare var Roger Lundgren. Provningsen hade 49 deltagare varav 9 gäster.

Generell information

Styrelsen hälsade deltagarna välkomna och informerade om

- Föreningens logotyp är nu framtagen och upplagd på hemsidan. Den kommer att börja användas.
- SWF buteljering 2006
  - Beställningar har kommit in, Fatet kommer att buteljeras, och alla verkar få de flaskor de beställt
  - Leverans troligtvis i månadsskiftet oktober/november
- SWF Whisky Convention - 9 medlemmar anmälda så här långt. Sista anmälningsdag på måndag.
- Mackmyra Preludium 02 sålde slut på några minuter. Hans berättade bl. a om folk som köat sedan klockan fem på morgonen. Provsmaeking av föreningens fat planeras i höst.
- Whiskyalmanacka - De som beställt har nu att betala in summan. Leverans innan årets sista provning.
- Bokerbjudande - SWF har fått erbjudande till sina medlemmar att köpa in Pär Caldenby's bok "The Enthusiast's Course on Enjoying Malt Whisky". Erbjudande kommer att skickas ut till alla inom kort.

Föredrag och Provning

Provningsledaren Roger Lundgren, medlem i AWS, presenterades kort. Sedan fick ha ta över provningen. Roger berättade i tur och ordning om de olika destillerierna bakom den whisky som skulle provas. Efter provningen frågades om kommentarer från deltagarna gällande färg, doft och smak.

Roger Lundberg

Nedan finns en sammanfattning av Rogers föredrag och de kommentarer som gavs om respektive whisky.

Prov 1 – Tamdhu 18 år

	<p><u>Tamdhu 18 år, 43%</u></p> <p>Tamdhu betyder lilla mörka kullen på gaeliska</p> <p><u>Noteringar från deltagarna.</u></p> <p>Doft: choklad, russin, sherry, fruktkaka Smak: rund och fim, nötig, mjuk Eftersmak: kort</p>
---	--

Tamdhu grundades 1897 av några affärsmän i området, året efter bildades Tamdhu Distillers Company. Destilleriet ligger vid floden *Spey*. Mellan åren 1927 och 1947 låg destilleriet i malpåse på grund av dåliga tider. 1972 ökades produktionskapaciteten från två till fyra kittelpannor och tre år senare ytterligare till sex pannor. 1976 släppte de sin första single malt. Tamdhu är ett av de få destillerier i Speyside som mälta sitt eget korn. Kornet är orökt.

Tamdhu tar sitt vatten från närliggande *Tamdhu Spring*. De sex kittelpannorna är lökformade och uppvärma med interna ångrör. Faten lagras på plats och på någon av Edrington Groups andra anläggningar i Speyside.

De har en årskapacitet på cirka fyra miljoner liter. Tamdhu ingår i populära blendedwhiskyn Famous Grouse och Cutty Sark. Ägare är Edrington Group

Prov 2 – Knockando 18 år

	<p><u>Knockando, 18 år, 43%</u></p> <p>Knockando Distillery som grundades 1898 ligger vacker beläget vid floden <i>Spey</i>. Knockando betyder på gaeliska liten svart kulle.</p> <p><u>Noteringar från deltagarna</u></p> <p>Doft: vanilj, vass, mild, lätt rökighet Smak: mild vanilj, lite rök Eftersmak: lite salt, lite rök</p>
---	--

Nästan direkt efter öppnandet så fick de stänga verksamheten på grund av dålig efterfrågan. 1904 köpte W & A Gilbeys (ginbolaget) destilleriet. De var det första destilleri som använde sig av elektricitet. 1968 genomgick Knockando en renovering som bland annat dubblade antalet pannor till fyra samt att de då slutade att mälta sitt eget korn.

Stor del av den whisky som produceras hamnar i Diageos blended whisky J&B. Nämnas kan att Margaret Thatcher var på plats för att ta emot flaska nummer 1.000.000.000 av J & B!!

Knockando använder inte åldersbeteckningar på sin single malt utan brukar buteljera den när den är som bäst enligt dem. Knockando tar sitt vatten från källan *Cardnach Spring*. Kornet är lätt rökt och kommer från lokala mälterier. De har två mäskepannor och två spritpannor. De lagrar största delen av whiskyn på bourbonfat men även en del sherryfat används. Faten som ska bli single malt lagras på plats medan deras andra whisky lagras på koncernens övriga destillerier.

Deras årsproduktion ligger på ca 3,5 miljoner liter. Ingår i J&B blended whisky. Ägare är Diageo

Prov 3 – Macallan 18 år

Macallan 18 år, 43%

Destilleriet är beläget på familjen Macallans gård som ligger strategiskt bredvid ett gammalt vadställe vid floden Spey.

Noteringar från deltagarna.

Doft: parfym, kaffe, choklad, frukt
Smak: God, sherry, fin
Eftersmak: lång

Idag är The Macallan en av de allra mest kända whiskysorterna med ett rykte om sig att vara riktigt bra. Annat var det för 30 år sedan då den i princip bara fanns tillgänglig lokalt. Det var inte förrän slutet av 1970 talet som de började sälja whiskyn som single malt!

Destilleriet grundades 1824 av Alexander Reid (Elchies Distillery). 1847 bildade han ett partnerskap med James Priest och James Davidson. 1868 övertog James Stuart driften. 1892 renoverades och moderniserades destilleriet av Robert Kemp. Destilleriet bytte även namn i samband med renoveringen till Macallan-Glenlivet. Från 1965-1975 har antalet kopparrännor utökats från sex till 15.

Vattnet som används är mjukt och svagt torvsmakande tas från underjordiska källor (ca 150m). Kylvattnet kommer från närliggande floden Spey. Deras korntyp är *Golden Promise* som anses vara det finaste kornet. De får det färdigmältat från ett centralt mälteri. En del av kornet odlas faktiskt precis intill destilleriområdet. Själva destilleringen är annorlunda jämfört med andra destillerier då Macallan har fem mäskpannor om 12 000 liter. Var och en av dem förser två spritpannor á 6 000 liter. Mäskpannorna är uppvärmda med gaslåga vilket bidrar med en svag karamellisering av destillatet. Spritpannorna värms upp av interna ångrör.

Alla pannor är av lökmodell och har kraftigt sluttande lynearms vilket sägs bidra till en kraftfullare och rikare whisky. Faten de använder sig av är framförallt Spanska sherryfat. Faten används aldrig mer än två gånger då de anser att fatet då inte i tillräcklig utsträckning kan interagera med whiskyn. Fat från samma årgångar lagras i olika lagerhus av säkerhetsskäl. Om det brinner i ett lagerhus vill de inte förlora en hel årgång.

Produktionen uppgick 1999 till 5,5 miljoner liter. Ca 70 % säljs som single malt. En stor del av den återstående delen används i blenden The Famous Grouse. Whiskyn buteljeras i Drumchapel utanför Glasgow. Ägare är Edrington Group

Prov 4 – Talisker 19 år

Talisker 18 år, 45,8

Talisker kan härledas ur det högsjotska "*Talamh Sgeir*" som betyder ekoklippan, som ligger invid destilleriet

Noteringar från deltagarna

Doft: hamparep, tjära
Smak: rökigt, pepparsmak
Eftersmak: lång och god

Destilleriet byggdes 1830 av bröderna Hugh och Kenneth MacAskill vilka var söner till den lokale doktorn på ön Isle of Skye.

Talisker låg en bit ifrån andra destillerier vilket gjorde att destilleriarbetarna som levde i stort sett isolerat på ön under en tid fick mynt, som destilleriet gjorde, för att lösa in för mat och andra förnödenheter. 1843 flyttades destilleriet till den plats där det står idag vid stranden av *Loch Harport*. När bröderna gått ur tiden togs destilleriet över av andra, gick bankrutt och en i raden av ägare hamnade också i fängelse för att ha tagit emot pengar för fat som han hävdade vilade i lagerhusen men i verkligheten inte fanns.

Under 1800 talets senare hälft under nya driftiga ägare utökades produktionen. I början av 1900-talet gick destilleriet ihop med *Dailuaine Distillery*. Under en tid på 20-talet provade de att trippeldestillera whiskyn men det övergavs efter några år. Liksom många andra destillerier tvingades Talisker stänga under andra världskriget på grund av restriktioner på korn.

1960 förstördes stora delar av destilleriet i en omfattande brand som troligtvis orsakades av att någon glömt stänga luckan på en spritpanna. Allt byggdes upp igen med exakta kopior av de förstörda kittelpannorna. 1962 startades de fem nya återskapade pannorna och man var snabbt i full produktion igen.

Vattnet kommer från underjordiska källor i närheten av destilleriet, är mycket torvsmakande och sägs bidra till den kraftiga smaken. Malten röks till 25 ppm, vilket sedan 1972 görs av ett centralt mälteri, *Glen Ord maltings*. Alla pannor är uppvärmda indirekt med ånga. Avrinnings halsarna (lynearms) från pannorna har en unik design från 1830, de är formade som en stående hästsko vilket man är övertygade om bidrar till den komplexa smaken.

En betydande del av whiskyn hamnar i populära Jonnie Walker. Ägare är Diageo

Prov 5 – Caol Ila 18 år

	<p><u>Caol Ila, 18 år, 43%</u> Namnet uttalas som 'cull-eela' och betyder Islays sund. Sundet som åsyftas är det mellan slay och grannön Jura. Destilleriet ligger i en vik nära från färjeläget i Port Askaig.</p> <p><u>Noteringar från deltagarna</u> Doft: Rök, tjära, "gott gottegott-gott" Smak: Bra, torvmosse, rökig, kraftig tjärsmak. Eftersmak: lång</p>
--	---

Destilleriet *Caol Ila* grundades 1846 av Hector Hendersson, och blev snabbt en succé. Det byggdes pir för ångbåtar och produktionen kom snart upp i uppemot 700 000 liter om året för att täcka behovet från blended industrin. Under åren 1930, 1937 samt under andra världskriget höll destilleriet stängt på grund av restriktioner på korn.

1950 kom produktionen igång igen. Den stora efterfrågan medförde att man 1972 till 1974 stängde och moderniserade destilleriet. Efter ombyggnaden hade man sex pannor istället för två och man började ta kornet från Port Ellen Maltings.

Caol Ila har sex parallell-kopplade ångvärmda pannor av lökmodell som är mycket stora. Man skeppar över faten till fastlandet där lagring sker. Buteljeringen sker i Glasgow. I mitten på 80-talet började man göra en nästan orökt whisky, Caol Ila Highland, för att tillgodose behovet från tillverkarna av blended whisky. Den görs endast någon månad på våren varje år.

Vattnet tar man från en kalkhaltig lokal källa, *Loch Nam Ban*, som är mycket kalkhaltig. Kornet är rökt till cirka 30-40 ppm. Produktionskapaciteten uppgår till 3,8 miljoner liter per år. Caol Ila ingår i bland annat ingrediens i blended whisky Bells. Ägare av destilleriet är Diageo.

Provningsdelen avslutades med att Arne Hellberg förklarade att man nu lyckats med något man inte gjort förut, man har genomfört en provning med en medlem utanför styrelsen. Deltagarna tackade Roger med en varm applåd.

Omröstningsresultat:

Efter provningen ställdes den vanliga frågan om vilken whisky som deltagarna hade som favorit. Fördelningen blev efter handuppräckningen,

Prov	Whisky	Antal röster
Prov 1	Tamdhu 18 år	4
Prov 2	Knockando 18 år	2
Prov 3	Macallan 18 år	7
Prov 4	Talisker 18 år	14
Prov 5	Cail Ila 18 år	18

Cail Ila är vinnaren med **Talisker** som god tvåa.

Lotteri och avslutning

Sedvanligt lotteri genomfördes. Den här gången var det runt 25 personer som tog tillvara materbjudandet med en Taco-buffe med räkor. Efter lite kaffe som avslutning så var provningen över för den här gången.

Källor och hänvisningar:

- www.whiskyguiden.se
- www.systembolaget.se
- www.whiskymag.com
- www.whisky-distilleries.info
- www.scotchdoc.com
- Personliga anteckningar från diverse provningar

Sammanställning över provad whisky:

Uppgifterna kommer från Systembolaget om inget annat anges.

Tamdhu 18 år	460 kr (70 cl)
Nr 434 - Ordinarie sortiment	Alkoholhalt 43%
Färg	Bärnstensfärgad.
Doft	Stor, nyanserad doft med tydlig fatkaraktär och liten rökighet, inslag av choklad, valnötter och läder.
Smak	Nyanserad smak med tydlig fatkaraktär, inslag av choklad, valnötter och läder.

Knockando 18 år - 1986	Inköpt för 399 kr i Tyskland (70 cl)
Finns ej i sortimentet .	Alkoholhalt 43%
Färg	Notering från någon av Rogers källor, Guld
Doft	Notering från någon av Rogers källor Sherry, lätt vinig rök
Smak	Notering från någon av Rogers källor, Söt, fruktig, lång

Macallan 18 år	876 kr (70 cl)
Nr 468 - Ordinarie sortiment	Alkoholhalt 43%
Färg	Mörkt gyllengul.
Doft	Stor, fruktig, nyanserad doft med tydlig fatkaraktär, inslag av choklad, nötter torkad frukt och rök
Smak	Fyllig, smakrik, tydligt rökig, utvecklad whisky med stor fatkaraktär, inslag av nougat och nötter. Lång eftersmak.

Talisker 18 år	509 kr (70 cl)
Nr 10458 - Ordinarie sortiment	Alkoholhalt 45,8%
Färg	Djup, gyllengul färg.
Doft	Stor, nyanserad, rökig doft med tydlig fatkaraktär, inslag av malt, knäck, nötter, ljus choklad och ljunghonung
Smak	Smakrik, rökig whisky med tydlig fatkaraktär, inslag av malt, torv, vanilj, nötter och kola.

Cail Ila 18 år	489 kr (70 cl)
Nr 543 - Ordinarie sortiment	Alkoholhalt 43%
Färg	Ljust gyllengul färg.
Doft	Stor, maltig, tydligt rökig doft med inslag av fat, tjära, vitpeppar och jod
Smak	Smakrik, fruktig, mycket rökig whisky med tydlig fatkaraktär, inslag av torv, vanilj, vitpeppar och tjära.